

איוו מונטאן ידוע מאוד ומעולם כאיש השמאל בצרפת. קומוניסט שלא היסס להביע את השקפותיו הפוליטיות אפילו בתקופה שהקומוניזם עוד לא היה כל כך באופנה כמו היום.

ז'אן לוק גודאר דהר שמאלה בקצב כזה שבמשך שנים התגורר מעשיית סרטים מסחריים. רק כדי לא לתת למפיצים ובעלי בתי-הקולנוע הקאפיטליסטיים להרוויח על חשבונם.

מתקבל על הדעת ששני אנשים אלה יהיו יהודים על המיפלגה הקומוניסטית בצרפת, אך לא דוברים ולא יערי. לפני כמה חודשים הופיע סרטו של גודאר הכל בסדר, עם מונטאן בתפקיד ראשי, ועתה נודע כי הסתדרות פוליטי המזון בצרפת יצאה בהאשמה חריפה נגד מונטאן, אשר שם לדבריהם לצחוק את דמות פועל המזון בצרפת, בדרך שהוא מציג אותו בסרט של גודאר. הוא הופך את כל עניין הציור והשבתות ללעג ולקלס. "לא די בבגדי פועל כדי להבין את בעיותיו או ליטול את הרשות לבקר אותו." נכתב בתרעומת רבה, במינשר של הסתדרות פועלי המזון, שהיא מסונפת כמובן למיפ לגה הקומוניסטית.

אמנם, בהמשך המכתב, הודו מחבריו שמונטאן לא חיבר את התסריט ולא ביים את הסרט, אבל האשימו אותו בכך שהסכים לקבל תפקיד המלגלג על אנשים שנשארו נאמנים לאיגודיהם ולמעמדם החברתי.

מונטאן עצמו היה פעם עובד-נמל בדרום צרפת, והאיגודים המקצועיים רואים בכך שגם התעשר, גם התפרסם, וגם העיז לשים אותם לצחוק. את שם החוצפה, מזכיר איגוד עובדי המזון בצרפת גברא ז'וליו ליווי, ואינו אחר מאשר אחיו של מונטאן (שמו האמיתי היה איוו ליווי).

שמו של גודאר, במאי הסרט והאחראי האמיתי לכל הפרשה, לא הוזכר כלל. זה כנראה, מה שקורה כשיש קשרים בי-חוגים הגבוהים.

תדריך

תל-אביב

*** הפנדק (חן/אלניב, ארצות-הברית) — רבי-המכר של מריו פוצו מקבל צבעים ודמויות מוגדרות, עם שחקנים מעולים כמארלון ברננדו, אל פאצ'ינו, וורטר דובל וג'יימס האן. המאפייה המושר למת והפוטוגנטי ביותר שנראתה אי-פעם על הבד.

*** יום א' הארור (סטודיו, אנגליה): בטעם רב מעלים השחקנים גלגדה ג'קסון, פיטר פינץ' ומאריי הד אחד הסיפורים העצובים והמרגשים של השנה, עם אנשים בודדים המחפשים לשווא את השלימות ביחסי אנוש. במאי ג'ון (דאר-לינג) שלזינגר.

*** מה נשמע דוק? (פאר, ארצות-הברית): אחד המצחיקונים המבר ריקים של אמריקה מזה זמן רב. ברברה סטרייסנד וראיין אוניל משתוללים בהדר רכת פיטר בוגדנוביץ', המשתמש בבקיאורו בחולדות הקולנוע, כדי לאסוף צחוקים בסיטונות.

*** הליצנים (תכלת, איטליה): תיעודו של פליני על ליצנים וקירקסים, נושא העובר כחוש במיכלול יצירתו של הבמאי הדגול ובהשקפתו האמנותית בכלל.

חיפה

*** הקונפורמיסט (פאר, אי-טליה—צרפת): אחד הסרטים החשובים של השנה המנסה לנתח מבחינה פסיכולוגית תופעות פוליטיות מסוכנות, לפי דעתו של הבמאי האיטלקי ברטולוצ'י. סרט כבד המצטיין בכל הצדדים החשובים בקולנוע: מישחק משובה, יופי אסתטי מעולה ומיקצב מיוחד במינו.

ירושלים

*** דקאמרון (הבריה, איטליה): עוד סרט מצטיין. משלים מבריקים על חולשות המין האנושי ושיפשוהו, ותמונות שלא יישכחו במהרה. פאזוליני.

השתיקה

הרוענות

צבא הצללים (פריז, תל-אביב, צרפת) — ז'אן פיאר מלוויל (גרימבאך), הנחשב היום לאחד הבמאים החשובים בצרפת, היה בזמן מלחמת העולם ה-2 שנייה אחד הלוחמים העקשנים של המחתרת האנטי-נא-צית, ואם כי עד היום לא ידוע בדיוק מה היו מעשיו, יש רמזים מרמזים שונים על מיבצעים נועזים ונסיגות אי-שיים מסמרי שיער.

בכך טמון כנראה סוד האמינות הגדולה של סרט זה, המבוסס על ספר של יהודי אחר, חבר מחתרת, הסופר ז'וסף קאסל. אם כי ממבט ראשון נראה הסרט כסיפור מקוטע על המחתרת האנטי-נאצית בצרפת, המתחיל ומס-תיים כמה פעמים, הרי מה שמאחד אותו, היא לא רק הופעתם החוזרת של כמה מן הדמויות בכל הסיפורים, אלא האווירה הכבדה והמאיימת של צרפת הכבושה במיל-חמת העולם השנייה. צל חזרי העינויים של הגסטאפו, המלווה כל אדם מיקיצתו ועד לכתו לישון, והמילחמה השקטה, העקשנית והבלתי מתפשרת של אירוגני המחתרת נגד הכובש, מילחמה שבה צריך להוציא להורג מלשינים ללא מישפט, מילחמה שבה משלמים על השגיאות הקטנות ביותר בחיים, ואשר בסופה אולי ינצח הרעיון, אבל רק מעטים מאוד מאלה שנלחמו עבורו, יהיו כדי להנות מן הניצחון.

תשומת הלב של מלוויל בבניית כל תמונה בסרט, בעריכה מזוקקת עד לפרטיה האחרונים, באיכות הצילום

ונטורה: בלי פשרות

וסירובו המוחלט לסטות כהוא זה מן הנושא שלו והינו-רותו מכל פשרה מסחרית, עשויים כמובן להפחיד צופים רבים. אולם דווקא תכונות אלה, ובנוסף להם מישחקס היוצא מן הכלל של כל המשתתפים, לינו ונטורה, פול מריס, סימון סיניורה, ז'אן פיאר קאסל, ועוד, הופכים את הסרט לתעודה מרשימה, הנוגעת לא רק לצרפת של מלחמת העולם השנייה, אלא לכל מחתרת אנטי-רודנית שהיא בעולם.

נוערבון

לנשים הרות

ממשיכים לקרוא לי טרי-ניטי (אסתר, תל-אביב, איטלי-יה) — כל מי שהעלה את החשד הקל שבקלים שאדון טריניטי (טרנס היל, או למכרו האישיים — מאריו ג'רוטי) יסתפק בכך שיקראו לו רק פעם אחת, התבדה סופית. ממשיכים לקרוא לו, ואם לדון לפי אולמות הקולנוע והכנסותיו של סרט זה באיטליה (מיסטר 1 בקופה בשנה החולפת) וגם בישראל, יקראו לו כך עוד הרבה זמן.

כפי שידוע לכולם, מר טריניטי הוא האקדוחן המהיר, המלוכלך, העצלן ובעל העיניים הכחולות ביותר במערב. אחיו החורג באמבינו (באד סונסר, ובשמו האמיתי, פנדר סלוי), שתחביבו המיוחד הוא לטפוח באגרופו על פדחת יריביו המאבדים את הכרתם בו ברגע, הוא גונב הסוסים המבטיח ביותר במערב. אחד הסיכסוכים הניצחיים בין שני האחים היא העובדה שלא מניחים לבאמבינו להתמסר לאמונתו זו בעט.

מה שקורה בסרט זה אינו חשוב. העיקר, כיצד זה קורה. אז יש כאן התעללות בקלפן מדופלם, היוצא בסופו של דבר מרומה ומוכה גם יחד, התנכלות לארבעה שר-דיים מיסכנים המבשלים כל הזמן, "פאסוליה", אבל אינם זוכים, אף פעם, לאכול אותה, מילחמת אגרופים, שאף טיפת דם אינה ניגרת בה, ועוד כל מיני בדיחות מרוסנות יתר, כדוגמת סעודת שני הגיבורים גסי החליכות במיסעדה מעודנת.

ספנסר (מימין) והיל: עוד ימשיכו לקרוא לו

האם זה טוב יותר מהטריניטי הראשון או לא? ובכן, מה שחסר כאן הוא גורם ההפתעה. מאחר ומן תרגע הרא-שון מצפים להצחקות, זה נראה לעיתים כסוחר את הרג-ליים וקצת פחות מקורו מקודמו. אבל, איכות הצילום גבוהה יותר מבסטר הקודם. שני הליצנים, בתפקידים הרא-שיים, משוחררים מכל מעצורים, ואין ספק שמר קלאצ'ר (בארבוני) במאי הסרט מחזיק בידיו להיט נוסף.

נוטייל

באיטליה

כוח גברא (בן-יהודה, תל-אביב, איטליה) — הרעיון של השתלת אבר-מין, עם כל האפי-שרויות הקומיות המתלוות אליו, היווה פעם נושא לקר-מדיה בריטית בשם, "פרטי" שחוצנה ממש באותו בית-קולנוע תל-אביבי. עתה חוזרת ההשתלה, בניגול איטלי-קי. אם כי מבחינה כרונולוגית, הקדים אולי האיטלקי את האנגלי, מאחר וסרט זה הופק כבר לפני כשלוש שנים.

זהו מעשה במולטי-מיליונר מזדקן, שליבו מתחמץ למר-אה מחמדיהן של הבחורות הצעירות, כי אין לו עוד שר-ניים לנגוס בהן. יום אחד יוצא האיש מכליו, פונה למר-פאה שוויצרית, ומציע מיליארד לירטות לכל מי שיחה-מוכן לנדב לו אבר-מין צעיר ופעלתני. מכאן והלאה מיה-חיל החיפוש אחרי הווירטואוזים המיניים שמסוגלים לנדב אבר מתאים, והניסיונות לשכנע אותם לוותר על גבריותם. שני המתחרים העיקריים על הכבוד הגדול הם פקיד רז-מאי שהביא לעולם 18 ילדים ב-14 שנים, וברון סיציליאני שירד מנכסיו, משום שכל מעייניו היו נתונים רק לתיכנון ביקורי נימוסין אצל הנשים הנשואות בכפרו.

הפרק הרומאי מאפשר לבמאי טטנו להכניס לסיפור כמה בדיחות משפחתיות פושרות, הפרק הסיציליאני מננן כמובן על נימת המאפייה, יש גם נומרודיו בכל העסק, והעניין מתנהל בניחותא, ללא הפתעות גדולות או הצ-

דרוש אבר לכוח גברא

חקות מסעירות. מפליא יותר מכל הוא שהסרט שמרני ומאופק יותר מכל מעשייה משפחתית שמתרחשת כיום באיטליה. יתכן והאשם ברמאי טטנו, שהיה מקובל מאוד לפני 20 שנה כבמאי סרטים בעלי צבע מקומי, אבל לא הרבה יותר מזה. ואולי בשלוש השנים שחלפו מאז הפקת הסרט, הפך הקולנוע האיטלקי את עורו ומצנוע היה לנועז.